

Znajo naši otroci poslušati?

Datum: 19.03.2011

Naši dobi pravimo tudi informacijska doba – doba, v kateri so informacije postale nekaj najpomembnejšega. Psihoterapevti pri tem opažamo nekaj čudnega, pa ne tako nelogičnega: bolj ko smo zasuti z informacijami, težje se najdemo med njimi, težje jih usklajujemo in tudi težje sprejemamo. Pri tem igra posebno vlogo nekaka splošna nagnjenost k novemu: lažje sprejemamo informacije, ki pridejo do nas po neki bolj »moderni« poti. Pa to pravzaprav ni nič novega: do izuma tiska in splošne opismenjenosti, je bil glavni vir prenosa informacij govorjena beseda, potem je človek začel bolj verjeti pisani besedi. Nato je prišel radio, pa TV, sedaj je to internet.

Zdi se, da ob tem moč govorjene besede pada. Na prvi pogled bi rekli, da je to naravna pot razvoja, vendar ni čisto tako. Kot psihoterapevt se čedalje pogosteje srečujem z ljudmi, ki so nezadovoljni, nesrečni, depresivni, osamljeni... sredi množice ljudi, ob čisto »spodobnem« življenju, ko jim ničesar ne manjka. Toda: ali jim res ničesar ne manjka? Ko se poglobim v njihove stiske, ugotovim, da jim manjka veliko: manjka jim človeške bližine, topline, sprejetosti, varnosti... manjka jim tisto, kar je vse združeno v enem velikem pojmu:

LJUBEZEN.

Pri mojem terapevtskem delu z otroki in mladostniki pogosto srečujem take iz čisto »normalnih« družin, ki že kot otroci kažejo znake takšnega nezadovoljstva. Ko se poskušam takšnim otrokom približati, vzpostaviti tesnejši osebni stik, imam vselej težave – ugotavljam, da me ti otroci »ne slišijo«, ne sprejemajo mojih sporočil. Pa pri tem sploh ne gre za to, ga bi bili, kot danes navadno rečemo, »nekomunikativni« - saj se pravzaprav znajo kar lepo »pogovarjati«! Toda vtis imam, kot da ta pogovor ni iskren, kot da nekako »nastopajo«, igrajo neko vlogo – in v tem igranju vloge poslušanja ne rabijo. Takšni otroci ostajajo osamljeni, pa čeprav so obdani s skrbnimi, ljubečimi ljudmi!

Človek je družbeno, občestveno bitje. Zelo velik del svojih potreb lahko zadovoljuje le v odnosu z drugimi. Prav v odnosu z drugimi pa človek udejanja velik, morda celo največji del svoje duhovne bivanjske dimenzije. V tem delu duhovnosti, ki je nujno vezan na odnose z drugimi, so predvsem vrednote solidarnosti, sočustvovanja, razumevanja, dobrote, pomoči, sodelovanja, sporazumevanja, pa tudi morda tisto najpomembnejše – odpuščanje. Vse to, in še veliko drugega pa lahko razvijemo s pomočjo pristnega, živega stika z drugimi ljudmi, živega razumevanja. Tega pa ne more biti, če drugemu ne znam, ne zmorem prisluhniti.

Prisluhniti drugemu pomeni, posvetiti se mu, mu podariti nekaj svojega časa, svoje pozornosti, ga sprejeti, upoštevati, mu dovoliti, da vstopi v moj življenjski prostor – prav to pa so stvari, ki so tako daleč stran od nekih navideznih vrednot individualizma, egotimizma moderne dobe!

Vzgoja za vse te vrednote, za duhovne vrednote..., se torej zelo močno vrti okrog vzgoje poslušanja! Vzgoja poslušanja ni isto kot »dresura poslušnosti«. Poslušnost je lastnost, ki jo je

vsiljevala trda, toga avtoritarna vzgoja – ampak v poslušnosti ni prostora zase, zato tudi ni kvalitetnega odnosa! Poslušanje ne pomeni podrejene vloge, ampak enakovredno vlogo, ki človeka osvobaja...

Kako učiti otroke poslušanja? Z zgledom in s pristnim odnosom. Starši in vzgojitelji, ki od otroka zahtevajo poslušnost, bodo morda res vzgojili poslušnega človeka, ki pa se bo predvsem trudil poslušati druge, ne sebe – bo torej v podrejenem položaju, nesvoboden. Starši, ki se trudijo vselej poslušati in upoštevati svojega otroka (pri tem pa mislijo, da dajejo zgled dobrega poslušanja), bodo vzgojili človeka, ki ne bo znal poslušati, ki bo znal le govoriti, zahtevati, ukazovati...

Vzgoja poslušanja terja oboje: zmožnost staršev in vzgojiteljev, da prisluhnejo otroku, da ga sprejemajo kot sebi enakovredno bitje (krščanstvo daje za takšno držo več kot dovolj opore, podlage!), obenem pa tudi od otroka zahtevajo, da posluša druge.

Iz svojih terapevtskih izkušenj vem, da je velikokrat potrebno res ZAHTEVATI od otroka, da posluša! To se v danem trenutku morda zdi trdo, naporno je tako za odraslega, kot za otroka – toda (ali pa prav zato) prinaša veliko zadovoljstva obema. Izkušnje me učijo, da takšne trde zahteve nikoli ne vodijo v prekinitvev odnosa, stika z otrokom – ampak nasprotno: vodijo v izboljšanje, poglobljanje tega odnosa. V odnos med odraslim in otrokom vnesejo takšne zahteve novo dimenzijo, ki je je danes premalo: spoštovanje!

Bogdan Žorž